

Styrelsens förslag till beslut om användning av särskilda värdesäkringsmedel

1. Bakgrund

Av Alectas bolagsordning framgår att bolaget har till ändamål att meddela tjänstepensionsförsäkring och tjänstegrupplivförsäkring, samt att bolaget även har rätt att utföra uppdrag inom pensioneringsområdet, förvalta *av arbetsmarknadsparterna överenskomna fonder med anknytning till bolagets försäkringsrörelse* samt bedriva annan med bolagets försäkringsrörelse förenlig verksamhet. En sådan av arbetsmarknadsparterna överenskommen fond är fonden för särskilda värdesäkringsmedel ("**SVM**").

Inrättandet av en värdesäkringsfond i Alecta har sin grund i förhandlingsprotokollet mellan kollektivavtalsparterna Svenskt Näringsliv och PTK ("**Parterna**") 1976-09-30 och fram till 2007 gjorde arbetsgivarna löpande avsättningar till SVM. Syftet med SVM har i första hand varit att täcka kostnaden för värdesäkring vid större inflation.

Nedsättning av värdesäkringsfonden beslutas av Alectas fullmäktige.

Alectas fullmäktige beslutade vid mötet den 8 maj 2025, i enlighet med styrelsens förslag, att ställa upp till 100 miljoner kronor av SVM till förfogande för att finansiera Kollektivavtalsinformation Sverige ABs ("**Avtalat**") informationsverksamhet på ITP-området år 2026.

Styrelsen föreslår att fullmäktige även för år 2027 beslutar om nedsättning av SVM i syfte att ställa upp till 100 miljoner kronor till förfogande för samma ändamål.

Styrelsens bedömning av förutsättningarna att använda SVM för det ovannämnda ändamålet överensstämmer med den bedömning styrelsen gjorde inför fullmäktiges beslut 2025 och framgår nedan.

2. Beskrivning av SVM

Som framgår av bakgrunden ovan har syftet med SVM i första hand varit att täcka kostnaden för värdesäkring vid större inflation.

Erfordras de avsatta medlen inte för värdesäkring får det efter fem år beslutas att medel ur fonden kan användas för annat pensionsfrämjande ändamål. Enligt förhandlingsprotokollet

1976-09-30 var det ursprungligen Parterna som efter fem år hade rätt att besluta om att använda fondens medel till annat pensionsfrämjande ändamål. Detta ändrades 2016, när Alecta genom en ändring av bolagsordningen tydliggjorde att det är Alectas fullmäktige och inte Parterna som beslutar om nedsättning av SVM. Vad gäller användningen av SVM för pensionsfrämjande ändamål hänvisar Alectas bolagsordning alltså till förhandlingsprotokollet 1976-09-30.

SVM uppgick vid utgången av 2025 till 9 470 miljoner kronor.

Senast SVM togs i anspråk för värdesäkring var 2011 när Alectas styrelse hemställde till Parterna om att få använda 4 800 miljoner kronor till värdesäkring av pension. SVM används även årligen för pensionsfrämjande ändamål i enlighet med förhandlingsprotokoll från 2008 för att täcka en del av kostnaden för riskförsäkring inom ITP 2.

3. Förutsättningar för nedsättning av SVM

3.1 Redovisningsmässig hantering av SVM

SVM har sedan bestämmelser om konsolideringsfond infördes i svensk rätt redovisats som en del av Alectas konsolideringsfond. SVM skiljer sig dock från övriga medel i konsolideringsfonden med anledning av sitt ursprung och ändamål (se beskrivning ovan). Alecta har genomgående i sina årsredovisningar tydligt framhållit SVMs särart.

3.2 SVM bedöms inte behövas för förlusttäckning

Mot bakgrund av att SVM idag ingår i Alectas konsolideringsfond måste bestämmelserna om nedsättning av konsolideringsfonden beaktas vid användning av SVM. I enlighet med 12 kap. 70§ försäkringsrörelselagen ("FRL")¹ är den första förutsättningen för att genomföra en nedsättning att medlen inte behövs för förlusttäckning.

Bedömning

Lagen om tjänstepensionsföretag ("LTF") ställer särskilda krav på kapitaltäckning för Alecta i egenskap av tjänstepensionsföretag. Alecta uppfyller dessa lagstadgade kapitalkrav med god marginal.

¹ 12 kap. 70§ FRL, som är tillämplig även på ömsesidiga tjänstepensionsbolag, lyder "Ett ömsesidigt livförsäkringsbolag ska ha en konsolideringsfond. Konsolideringsfonden får sättas ned bara för att täcka förluster eller för ett annat ändamål som anges i bolagsordningen. En sådan nedsättning får bara beslutas av bolagsstämman".

Sedan den 31 december 2023 avräknar Alecta dessutom SVM från kapitalbasen, vilket innebär att SVM inte bidrar positivt till Alectas marginal mot vare sig minimikapitalkravet eller det riskkänsliga kapitalkravet. SVM påverkar därmed varken Alectas solvensgrad eller konsolideringsnivå.

SVM inräknas inte heller i Alectas egen bedömning av risk- och solvens (ORSA).

Styrelsen bedömer att Alectas kapitalbas, utan medräkning av SVM, är fullt tillräcklig för att säkerställa framtida förlusttäckning. Bedömningen grundas på den ORSA som Alecta årligen genomför och rapporterar till styrelsen. ORSAn syftar bland annat till att bedöma Alectas fortlöpande efterlevnad av regelverket avseende det riskkänsliga kapitalkravet, minimikapitalkravet och de försäkringstekniska avsättningarna. Inom ramen för ORSAn används stränga finansiella och långsiktiga scenarion. Dessa visar konsekvent på betydande marginaler till minimikapitalkravet under hela mätperioden som sträcker sig till och med år 2040. Även det så kallade omvända stresstestet bekräftar tydliga marginaler mot minimikapitalkravet, inklusive under det mest långtgående beräkningsalternativet som bland annat utgår från ett aktieprisfall om 80 procent och ett räntefall om 1,5 procent. Sammanfattningsvis är bedömningen att SVM inte behövs för förlusttäckning.

3.3 Annat ändamål i bolagsordningen

Utöver konstaterande att SVM inte behövs för förlusttäckning, krävs för nedsättning av SVM att nedsättningen sker för ett annat ändamål i Alectas bolagsordning.²

Bedömningen är att 11§ i Alectas bolagsordning, med lydelse enligt nedan, ska tillämpas på nedsättning av SVM.

Till värdesäkringsfonden ska föras de inbetalningar som under året gjorts av värdesäkringsmedel enligt förhandlingsprotokoll 1976-09-30 mellan dåvarande kollektivavtalsparterna SAF och PTK. Värdesäkringsfonden ska årligen uppräknas med fastställd ränta.

Nedsättning av värdesäkringsfonden beslutas av fullmäktige för användning till värdesäkring av utgående pensioner respektive till annat pensionsfrämjande ändamål i enlighet med förhandlingsprotokollet 1976-09-30 eller för avsättning till stiftelse med ändamål att värdesäkra pensioner.

² Enligt 12 kap. 70§ FRL.

3.3.1 SVM bedöms inte behövas för värdesäkring

Enligt 11§ Alectas bolagsordning får nedsättning av SVM göras för användning till värdesäkring av utgående pensioner respektive till att annat pensionsfrämjande ändamål i enlighet med förhandlingsprotokollet 1976-09-30.

Av förhandlingsprotokollet 1976-09-30 framgår att SVM i första hand ska användas till värdesäkring av utgående pensioner samt att, om SVM inte erfordras för värdesäkringen, Parterna efter fem år kan besluta att använda SVM till annat pensionsfrämjande ändamål.

Behovet av SVM till värdesäkring bedöms enligt nedan.

Bedömning

SVM uppgår i dagsläget till 9 470 miljoner kronor, varav 9 360 miljoner kronor avser medel som inbetalats för mer än fem år sedan och som därmed – i enlighet med partsöverenskommelsen från 1976 – är disponibla för annat pensionsfrämjande ändamål.

Sedan 2007 görs inte längre några löpande inbetalningar till SVM av arbetsgivarna. Detta, samt att ITP 2 är en plan i långsam utfasning med den yngsta årskullen född 1978, är faktorer som har beaktats i de stora förändringar som genomförts avseende både premiesättning och överskottshantering (konsolideringspolicy) inom ITP 2 under de senaste 15 åren.

Betydelsen av dessa förändringar för möjligheten att värdesäkra framtida pensioner illustreras av att målnivån i dagens konsolideringspolicy är 150 procent, jämfört med 140 procent i den konsolideringspolicy som gällde fram till 30 juni 2018. Omräknat i kronor har detta resulterat i en långsiktig utvidgning av kapitalbasen – och därmed av det kollektiva konsolideringskapitalet – med över 60 miljarder kronor, vilket med mycket stor marginal överstiger värdet av SVM.

Därtill kommer den särskilda reservering, "Fördelad återbäring för framtida värdesäkring" (FÅFV), som infördes 2018 som ett led i utvecklingen av en ny konsolideringspolicy, i syfte att användas för värdesäkring när konsolideringsnivån understiger 125 procent.

Reserveringen uppgår vid utgången av 2025 till 3,1 miljarder kronor och innebär att SVMs betydelse för värdesäkring minskat i motsvarande grad.

Vidare visar den omfattande ALM-studie som genomfördes 2024 på möjligheterna att successivt sänka andelen riskbärande tillgångar och justera konsolideringspolicyn, vilket ytterligare stärker möjligheten till värdesäkring även i mycket utmanande scenarion. Som en konsekvens av ALM-studien sänktes målallokeringen för aktier med 5 procentenheter och den övre gränsen i konsolideringsintervallet justerades ned med lika mycket genom styrelsebeslut i december 2024. Genom styrelsebeslut i december 2025 sänktes målallokeringen för aktier med ytterligare 2 procentenheter.

Den samlade effekten av förändringarna i premiesättning och konsolideringspolicy har redan kunnat avläsas i praktiken. Alecta har kunnat värdesäkra de förmånsbestämda pensionerna även under de senaste årens höga inflation, utan att konsolideringsnivån sjunkit under målnivån om 150 procent och således utan att komma i närheten av konsolideringsintervallets nedre gräns på 125 procent, vilken utgör nedre gräns för värdesäkring av utgående pensioner.

Mot bakgrund av de förändringar som genomförts på ITP-området samt i Alectas premiesättning, tillgångsallokering och konsolideringspolicy, kan det konstateras att det ursprungliga syftet med SVM – att säkerställa värdesäkring av förmånsbestämd pension – i praktiken har spelat ut sin roll.

Sammantaget är därför styrelsens bedömning att SVM inte behövs för att värdesäkra utgående pensioner.

3.3.2 Annat pensionsfrämjande ändamål

En ytterligare förutsättning för att SVM ska kunna användas för ändamål som Parterna enats om är att sådant ändamål utgör *annat pensionsfrämjande ändamål* i enlighet med förhandlingsprotokollet 1976-09-30.

Parterna har enats om att verka för att SVM används för att finansiera Avtalats informationsverksamhet på ITP-området, med maximalt 100 miljoner kronor per år. Parterna gör bedömningen att detta ändamål är pensionsfrämjande. Styrelsens bedömning i denna del redovisas nedan.

Bakgrund

Avtalat bedriver informationsgivning riktad till både arbetsgivare och anställda. Verksamheten syftar till att stärka kunskapen om tjänstepensionspaketet på ITP-området och därigenom bland annat bidra till att stödja arbetsgivarnas hantering av ITP samt stärka tjänstemännens möjlighet att fatta välinformerade beslut under arbetslivets gång.

I enlighet med förhandlingsprotokollet 2022-06-20 önskar Parterna att upp till 100 miljoner kronor av SVM per år används för att finansiera Avtalats verksamhet.

Utöver förhandlingsprotokollet 2022-06-20 har Alecta bland annat erhållit följande förtydliganden från Parterna:

- Avtalats roll och uppgift är att lämna heltäckande och fullständig information om ITP, både till försäkringstagare (arbetsgivare) och försäkrade (anställda). Alla arbetsgivare som omfattas av ITP är försäkringstagare i Alecta eftersom samtliga är försäkringstagare för åtminstone ITP sjukpension och premiebefrielseförsäkring. För

anställda med ITP2 är arbetsgivaren dessutom försäkringstagare avseende ITP2 förmånsbestämd ålderspension.

- Information om tjänstepensionsförsäkring är ett reglerat område där LTF, lagen om försäkringsdistribution, försäkringsavtalslagen samt Finansinspektionens föreskrifter ålägger försäkringsgivare flertalet informationskyldigheter. Genom kollektivavtal har Parterna avtalat om att dessa informationsregler inte ska tillämpas och i stället i förhandlingsprotokoll 2021-04-21 anvisat vilken information som ska lämnas samt vilken aktör som ska lämna informationen. I mångt och mycket hänvisas till Avtalat.

Parterna har därtill tillhandahållit Alecta ett "årshjul" beträffande finansiering av informationsverksamheten. Vid tillägg av beslut av Alectas styrelse och fullmäktige får årshjulet följande utseende.

- Våren år X:
 - Alectas styrelse föreslår att fullmäktige fattar beslut om finansiering av Avtalats verksamhet med upp till 100 miljoner kronor avseende kalenderår X+1.
 - Fullmäktige fattar beslut på förslag från styrelsen.
- Oktober år X: Avtalats styrelse antar budget för nästkommande kalenderår (X+1) och estimerar då kapitalbehovet för verksamheten.
- November år X: Avtalat äskar, i enlighet med antagen budget, medel från SVM.
- November år X: Avtalats äskande bereds i ITP-nämnden.
- December år X: Alectas styrelse behandlar äskandena och beslutar om finansiering, inom ramen för de 100 miljoner kronor fullmäktige beslutat om.
- Från och med december år X till december år X+1: Överföring av de medel Alectas styrelse beslutat om, från SVM till Avtalat, exempelvis med $\frac{1}{4}$ per kvartal.
- Våren år X+2: Återrapportering från Avtalat till Alectas styrelse avseende verksamhetsår X+1.

Sammanfattningsvis och som exempel innebär årshjulet följande. Förslag om ram för finansiering läggs fram till Alectas fullmäktige våren 2026 avseende verksamhetsåret 2027. Efter äskande av Avtalat, och efter beredning i ITP-nämnden, fattar Alectas styrelse i december 2026 beslut om finansiering. Efter beslut kommer utbetalning till Avtalat att ske med överenskommen periodicitet under 2027. Återrapportering till Alectas styrelse från Avtalat sker våren 2028.

Bedömning

Informationsgivning som stärker kunskapen om tjänstepensionspaketet inom ITP-området – och därigenom bland annat underlättar arbetsgivarnas hantering av ITP samt stärker tjänstemännens möjlighet att fatta välinformerade beslut under arbetslivet – bedöms i sig vara pensionsfrämjande.

Det bedöms vidare att finansiering av Avtalats verksamhet på ITP-området gagnar samtliga företag med kollektivavtal inom ITP och deras anställda. Eftersom såväl företagen som deras anställda är Alectas kunder och ägare, innebär finansieringen att medlen kommer Alectas kunder och ägare till del.

Avtalats verksamhet omfattar dock inte bara ITP-området utan även information om AFA:s försäkringar (som finansieras av AFA-försäkring) och Avtalspension SAF-LO (som finansieras av Stiftelsen för särskilda pensionsmedel). Ur Alectas perspektiv är det av största vikt att säkerställa att SVM inte används för att finansiera informationsinsatser inom dessa två andra områden.

Detta säkerställs genom att Avtalat, i sitt årliga äskande av medel (se "årshjul" ovan), måste följa det regelverk som kollektivavtalsparterna fastställt i förhandlingsprotokoll 2020-11-04. Regelverket innebär att kostnaderna för informationsverksamheten ska fördelas mellan områdena ITP, AFA och SAF-LO i proportion till informationsinsatserna på respektive område.

Avtalat ska därför i den årliga budgetprocessen specificera budget per verksamhetsområde. Budgetens äskande för ITP-området bereds därefter i ITP-nämnden innan det lämnas till Alectas styrelse för beslut. Utöver detta ska Avtalat, efter verksamhetsårets slut, åiterrapportera till Alectas styrelse.

Bedömningen är att den process som kollektivavtalsparterna förhandlat fram för att tillse finansiärernas respektive intressen säkerställer att eventuella medel från SVM används uteslutande för informationsgivning på ITP-området och därmed uteslutande kommer Alectas kunder till godo.

Sammantaget bedöms det föreslagna ändamålet vara pensionsfrämjande, under förutsättning att det kan säkerställas att medlen används uteslutande för information till ITP-beståndet. Som redogjorts för ovan bedöms den av kollektivavtalsparterna framtagna processen vara ändamålsenlig för att säkerställa detta.

4. Sammantagen bedömning

Sammantaget är det styrelsens bedömning att nedsättning av SVM för att finansiera Avtalats informationsverksamhet på ITP-området år 2027 med upp till 100 miljoner kronor, i enlighet med förhandlingsprotokollet 2022-06-20, kan verkställas.

Förslag till beslut

Mot ovanstående bakgrund föreslår Alectas styrelse att fullmäktige fattar beslut om att ställa upp till 100 miljoner kronor ur SVM till förfogande för att finansiera Avtalats informationsverksamhet på ITP-området år 2027.